

NEMZETGAZDASÁGI MINISZTERIUM

T Á J É K O Z T A T Ó*

*az államháztartás központi alrendszerének
2017. október végi helyzetéről*

2017. november

---

* Az államháztartás központi alrendszerének havonkénti részletes adatai megtalálhatók a Magyar Államkincstár honlapján (<http://www.allamkincstar.gov.hu>).

ÖSSZEFOGLALÁS

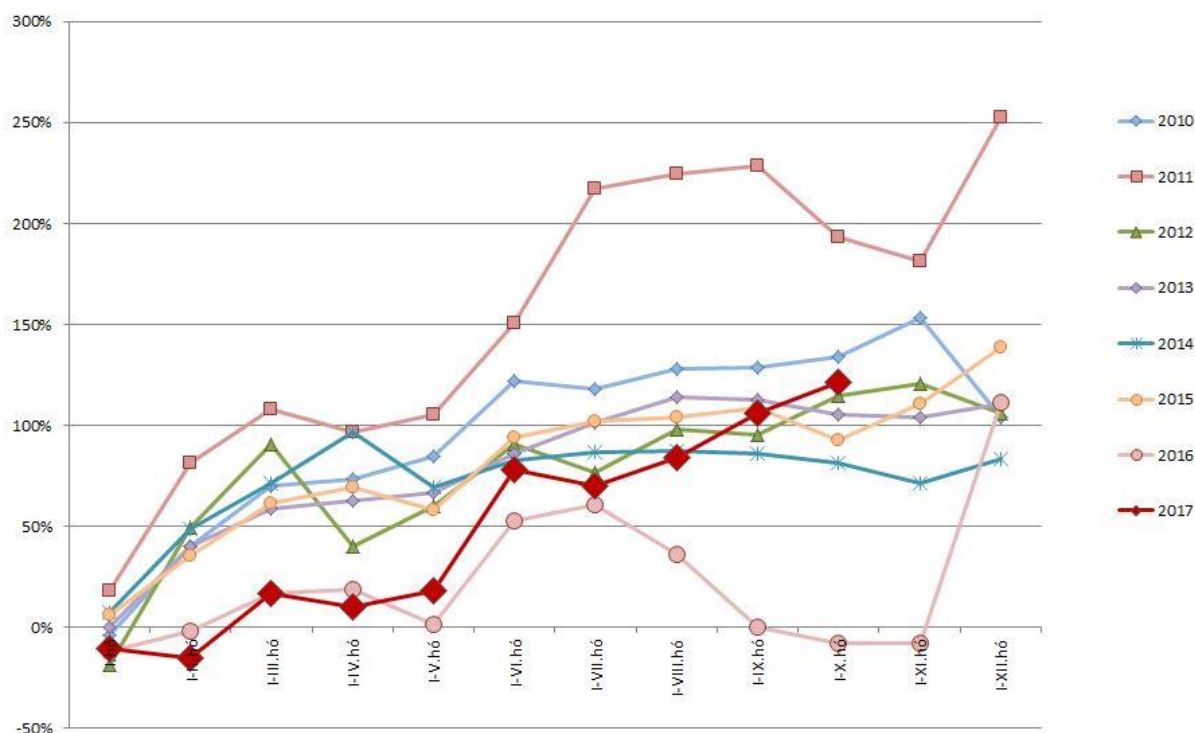
A kormány költségvetési politikáját változatlanul a kiszámíthatóság és a stabilitás jellemzi. A kiadások és a bevételek a tervezettek szerint alakulnak. Bár a központi alrendszer 2017. október végi halmozott pénzforgalmi hiánya 1418,2 milliárd forintot tett ki, az uniós módszertan szerinti 2,4%-os hiánycél biztonsággal teljesíthető.

Az idei év első tíz hónapja alatt a központi költségvetés 1491,9 milliárd forintos, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 49,0 milliárd forintos hiánnyal zártak, az elkülönített állami pénzalapok pedig 122,7 milliárd forintos többletet értek el. A havi hiány októberben 181,9 milliárd forint volt.

Az október végi egyenleg értékelésekor – az elmúlt hónapokhoz hasonlóan – főként a növekvő uniós kifizetéseket kell megemlíteni, melyek idén már elérték az 1702,3 milliárd forintot. A projektek mielőbbi sikeres megvalósulása érdekében a költségvetés megelőlegezi ezeket az összegeket a kedvezményezetteknek, ami az uniós módszertan szerinti hiányt csak kis részben érinti. Ezzel szemben az Európai Unió átutalásai alapján eddig mindössze 326,0 milliárd forint elszámolása történt meg. A bevételek között jelentős nagyságrendet képviselnek többek között az általános forgalmi adóból és a személyi jövedelemadóból, továbbá a biztosítottak által fizetett nyugdíj-, egészségbiztosítási, illetve munkaerőpiaci járulékból származó befizetések. Ezek összege az előző évhez viszonyítva nőtt úgy, hogy háttérben nem adóemelés áll, hanem a foglalkoztatottak számának jelentős bővülése.

Ma Magyarországon 4,45 millió ember dolgozik, tehát 741 ezerrel többen, mint a 2010-es kormányváltáskor. Ezzel párhuzamosan a munkabérek szintén növekednek, így folyamatosan javul a magyar családok helyzete, ami egyben a költségvetés stabilitásának az alapját is jelenti.

A központi alrendszer egyenlege az előirányzat százalékában

Az államháztartás központi alrendszerének 2017. október végi főbb pénzforgalmi adatai a következők:

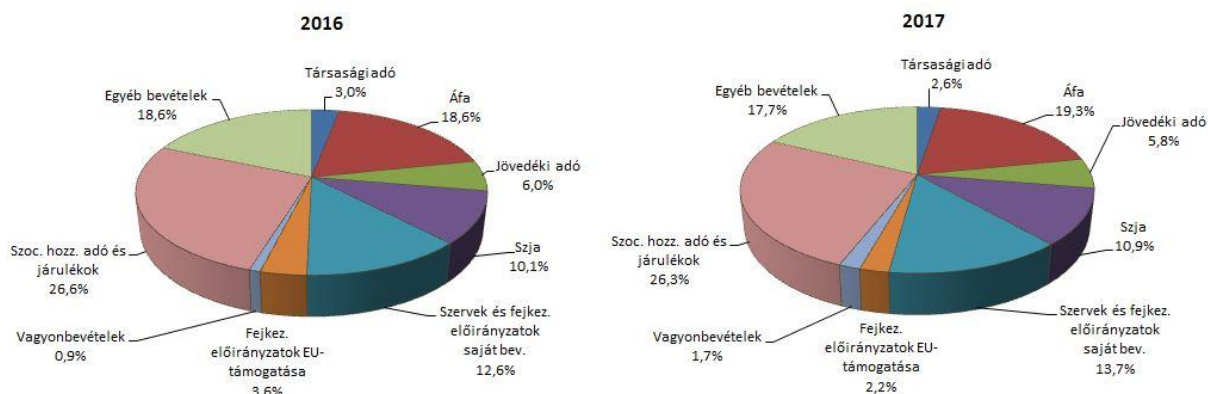
	2016. évi tény milliárd forintban (1)	2016. I-X. hó tény milliárd forintban (2)	tény=100% Index (%) (2/1)	2017. évi törvényi módosított előirányzat milliárd forintban (1)	2017. I-X. hó tény milliárd forintban (2)	előirányzat=100% Index (%) (2/1)
Központi költségvetés egyenlege	-747,0	-32,5	4,4	-1 200,9	-1 491,9	124,2
bevétel:	12 480,4	9 223,5	73,9	11 962,8	9 629,0	80,5
kiadás:	13 227,4	9 256,0	70,0	13 163,7	11 120,9	84,5
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	-1,1	81,4		34,5	122,7	355,7
bevétel:	615,9	514,8	83,6	651,5	552,4	84,8
kiadás:	617,0	433,4	70,2	617,0	429,7	69,6
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	-76,9	8,4		0,0	-49,0	
bevétel:	5 133,6	4 239,8	82,6	5 253,4	4 356,5	82,9
kiadás:	5 210,5	4 231,4	81,2	5 253,4	4 405,5	83,9
Egyenleg összesen	-825,0	57,3		-1 166,4	-1 418,2	121,6
bevétel:	18 229,9	13 978,1	76,7	17 867,7	14 537,9	81,4
kiadás:	19 054,9	13 920,8	73,1	19 034,1	15 956,1	83,8

A KÖZPONTI ALRENDSZER PÉNZÜGYI FOLYAMATAINAK ALAKULÁSA

1. A FŐBB BEVÉTELEK

A központi alrendszer 2017. október végi 14 537,9 milliárd forintot kitevő bevételei az előző év azonos időszakához képest 559,8 milliárd forinttal, 4,0%-kal magasabb összegben alakultak. Ezen belül kiemelhető, hogy jelentősen növekedtek az általános forgalmi adóból, a személyi jövedelemadóból, valamint a biztosítottak által fizetett nyugdíj-, egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulékokból származó bevételek. Mindezek mellett lényegesen magasabb összegben teljesültek az állami vagyonnal kapcsolatos befizetések (döntő részben a termőföld-értékesítési bevételek), valamint a költségvetési szervek bevételei is.

A központi alrendszer főbb bevételeinek megoszlása

A bevételek közül a **társasági adóból** az év első tíz hónapjában 372,3 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az előző év azonos időszakának értékétől 53,3 milliárd forinttal maradt el. A bevételek előző évhez viszonyított elmaradásában szerepet játszik a 2017-től hatályos, egységesen 9%-os adókulcs alapján meghatározott, a korábbinál alacsonyabb adóelőleg-kötelezettség, melyet valamelyest ellensúlyoznak a kedvező gazdasági folyamatok.

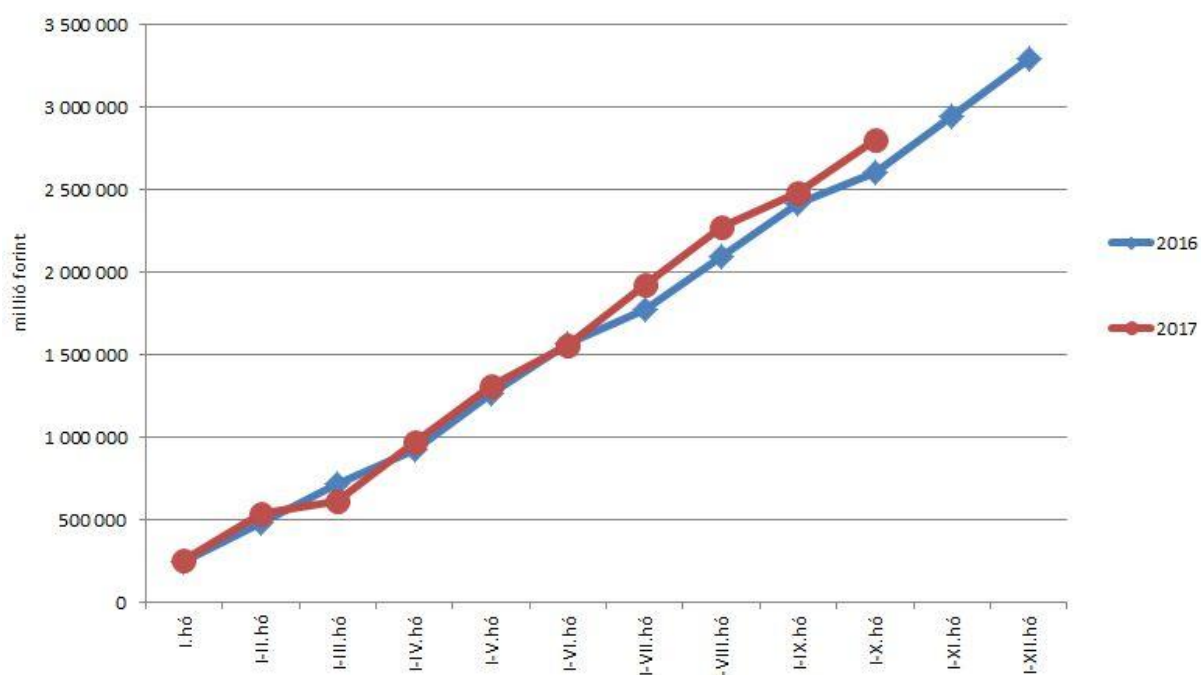
Az **egyéb központosított bevételekből** október végéig összesen 392,3 milliárd forint bevétel teljesült, amely a törvényi módosított előirányzat 89,0%-ának felel meg. Ezen belül kiemelendő az elektronikus útdíj 142,0 milliárd forintot kitevő összege.

Egyéb központosított bevételek alakulása (millió forintban)

Megnevezés	2016. I-X. hó	2017. I-X. hó	Eltérés	
			millió forint	%
Rehabilitációs hozzájárulás	68 969,5	78 149,9	9 180,4	113,3
Környezetvédelmi termékdíjak	56 564,6	62 871,4	6 306,8	111,1
Vízkeszletjárulék	9 234,0	9 936,0	702,0	107,6
Hulladéklerakási járulék	8 574,3	10 401,8	1 827,5	121,3
Elektronikus útdíj	127 448,7	142 044,2	14 595,5	111,5
Korkedvezmény-biztosítási járulék	32,5	8,8	-23,7	27,1
Időalapú útdíj	51 854,8	54 773,3	2 918,5	105,6
Bírságok	31 222,0	25 369,4	-5 852,6	81,3
Egyéb tételek összesen	3 814,1	8 729,5	4 915,4	228,9
Összesen	357 714,5	392 284,3	34 569,8	109,7

Az év első tíz hónapjában az **általános forgalmi adóból** 2801,0 milliárd forint bevétele keletkezett a költségvetésnek, ami az egy évvel korábbi bevételnél 194,9 milliárd forinttal magasabb. A bruttó általános forgalmi adó-bevételek alakulását az alábbi grafikon szemlélteti:

Általános forgalmi adó

A befizetések és a kiutalások alakulása a következők szerint változott:

Általános forgalmi adó-bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-X. hó	2017. I-X. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	4 602,3	5 043,2	440,9	109,6
Kiutalás	1 996,2	2 242,2	246,0	112,3
Egyenleg	2 606,1	2 801,0	194,9	107,5

A befizetések növekedése a belföldi és az import utáni áfabevételnek köszönhető, melyet részben kompenzált a dohánytermékek utáni alacsonyabb befizetés. A belföldi áfabevételek növekedését jellemzően a feldolgozóiparhoz és a kereskedelemhez köthető forgalom bővülése okozza. A dohánytermékek utáni bevételek csökkenésének háttérében a jogszabályváltozásra adott piaci reakciók állnak. A magasabb kiutalásokat az adózási minősítéshez köthető kiutalási határidők változása magyarázza, illetve a magasabb befizetéseket magasabb kiutalások követik.

A **jövedéki adóból** származó bevétel az év első tíz hónapjában 837,7 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 5,6 milliárd forinttal magasabb. A bevételek megoszlása a következők szerint alakult:

Jövedékiadó-bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-X. hó	2017. I-X. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Üzemanyag jövedéki adó	497,2	528,0	30,8	106,2
Dohánygyártmány jövedéki adó	255,7	234,0	-21,7	91,5
Egyéb termék jövedéki adó	79,0	75,2	-3,8	95,2
Import jövedéki adó és energiaadó	0,2	0,5	0,3	250,0
Jövedéki adók összesen	832,1	837,7	5,6	100,7

A bevételek alakulásában több tényező játszik szerepet. Egyrészt a dohánytermékek utáni bevételek csökkenésének háttérében a jogszabályváltozásra adott piaci reakciók állnak. Az egyéb termékeknél a bevételek alakulását jelentősen befolyásolta a népegészségügyi termékadót érintő törvényi változások miatti készletezési hatás. Másrészt az üzemanyagok utáni magasabb befizetések is befolyásolják az adónem alakulását, melyben az üzemanyag forgalmának növekedése mellett az I. negyedévben érvényes magasabb adómértékek is szerepet játszottak.

A **pénzügyi tranzakciós illetékből** származó bevétel az év első tíz hónapjában 179,2 milliárd forintot tett ki, amely az egy évvel korábbi bevételnél 12,0 milliárd forinttal magasabb. A növekedés háttérében a Kincstár és a pénzforgalmi szolgáltatók magasabb befizetése áll.

A **személyi jövedelemadó** államháztartási szintű bevétele az év első tíz hónapjában 1580,9 milliárd forint volt, amely 166,5 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbi összegnél. A bázisidőszaktól való eltérés oka a magasabb bérfőáramlás miatti

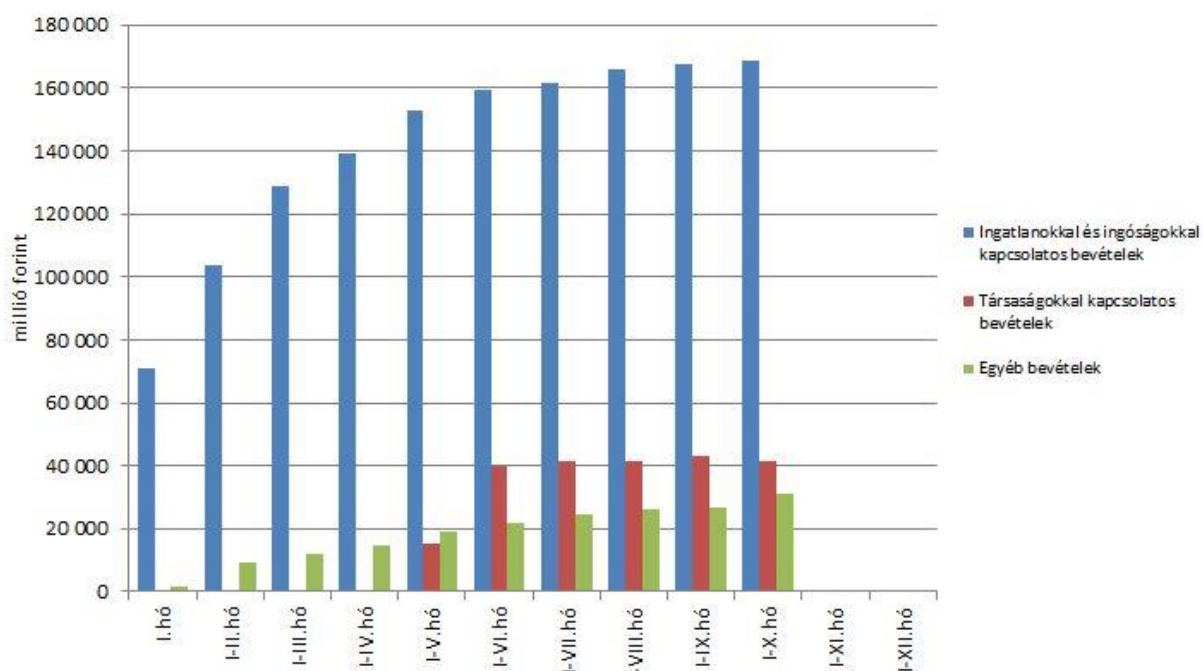
befizetésnövekedés volt. Az előző év azonos időszakához képest a befizetések és a kiutalások arányát a következő táblázat részletezi:

Személyi jövedelemadó-bevétel alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-X. hó	2017. I-X. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Befizetés	1 504,3	1 681,8	177,5	111,8
Kiutalás	89,9	100,9	11,0	112,2
Egyenleg	1 414,4	1 580,9	166,5	111,8

Az **állami vagyonnal kapcsolatos befizetések** október végi összege 241,8 milliárd forint volt, melynek meghatározó tétele (150,6 milliárd forint) a termőföld-értékesítésből származott. A bevételek összetételét a következő diagram szemlélteti:

Állami vagyonnal kapcsolatos befizetések a 2017. évben

Az „Egyéb uniós bevételek” mérlegsoron belül az „**Uniós támogatások utólagos megtérítése**” sor 2017. évi első tízhavi egyenlege nem változott, továbbra is 44,5 milliárd forint, ami a törvényi módosított előirányzat 51,3%-a.

A **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származó október végi bevételek alakulását a következő táblázat mutatja be:

A szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevételek alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-X. hó	Az alap I-X. havi bevételén belüli aránya (%)	2017. I-X. hó	Az alap I-X. havi bevételén belüli aránya (%)	Eltérés	
					Mrd Ft	%
Nyugdíjbiztosítási Alap	2528,7	98,9	2442,2	93,6	-86,5	96,6
Egészségbiztosítási Alap	1016,9	60,5	1070,7	61,3	53,8	105,3
Nemzeti Foglalkoztatási Alap	172,9	43,6	305,9	70,9	133,0	176,9
Összesen	3718,5		3818,8		100,3	102,7

A **Nyugdíjbiztosítási Alap** I-X. havi bevételeinek döntő része, 93,6%-a a **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** származik. A szociális hozzájárulási adó és járulékok előző évhez viszonyított elemzésekor figyelembe kell venni, hogy 27%-ról 22%-ra csökkent az adó mértéke, valamint hogy 2017-ben 71,61%-ra csökkent a Nyugdíjbiztosítási Alapot megillető megosztási aránya. A megosztási arány a 2016. első félévi mértékhez képest 7,82 százalékponttal, a második félévi mértékhez képest 2,69 százalékponttal lett alacsonyabb 2017-ben. (Az első és a második félévi értékek eltéréseinek oka, hogy az összehasonlítás alapját képező 2016. évben július 1-jétől a Nyugdíjbiztosítási Alap részesedése 79,43%-ról 74,3%-ra csökkent.) A nyugdíjbiztosítási járulék 10%-os mértéke a 2017. évben sem változott, a gazdasági növekedés által lehetővé vált bruttó keresetnövekedés tervezettnél magasabb szintje következtében az I-X. havi teljesítési adatok az előző év azonos időszakához képest 114,5 milliárd forinttal több bevételt mutatnak. A Nyugdíjbiztosítási Alap I-X. havi szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származó bevétele a gazdasági növekedés és az adócsökkentés együttes hatására 86,5 milliárd forinttal maradt el az előző év azonos időszakának bevételeitől.

Az **Egészségbiztosítási Alap** esetében a **szociális hozzájárulási adóból és járulékokból** (munkáltatói és biztosított egészségügyi járulék) származó I-X. havi bevétel az alap összes bevételének 61,3%-át tette ki. A 2017. évi folyamatokat befolyásolja a szociális hozzájárulási adó mértékének 5 százalékponttal történő csökkentése. Az év első tíz hónapjában befolyt 1070,7 milliárd forint 39,0%-a a szociális hozzájárulási adóból, 61,0%-a biztosított egészségügyi járulékból származott. A biztosított egészségügyi járulék az előző év azonos időszakához viszonyítva 13,4%-kal bővült.

Az Egészségbiztosítási Alap összes bevételének 8,5%-a az **egészségügyi hozzájárulásból** származó bevétel. 2017. I-X. hónapban az alapnak ebből 148,4 milliárd forint bevétele keletkezett.

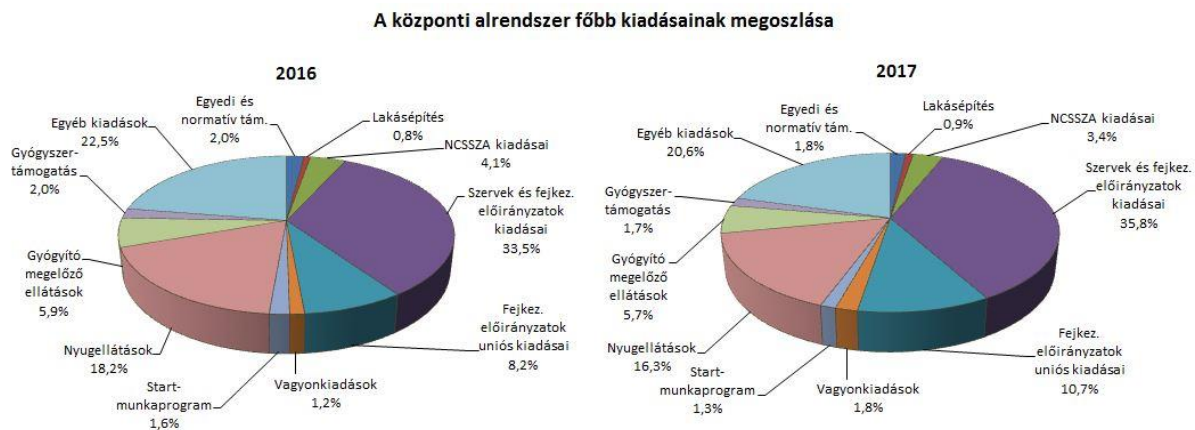
A **Nemzeti Foglalkoztatási Alap** (NFA) – a 2016. évi költségvetési törvényt módosító 2016. évi LXXVI. törvény alapján – a **szociális hozzájárulási adó** 2016. július 1-jétől

követően megfizetett összegből részesült először, ezért e bevételből tavaly október végéig mindössze 44,9 milliárd forint, ez évben pedig 160,8 milliárd forint folyt be. Az NFA-t a szociális hozzájárulási adó 2017-ben megfizetett összegének 7,89%-a illeti meg, míg 2016-ban ez a rész 5,17% volt. Az **egészségbiztosítási és munkaerőpiaci járulék** NFA-t megillető hányada idén az I-X. hónapban 145,1 milliárd forintot tett ki, amely 17,1 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának összegét.

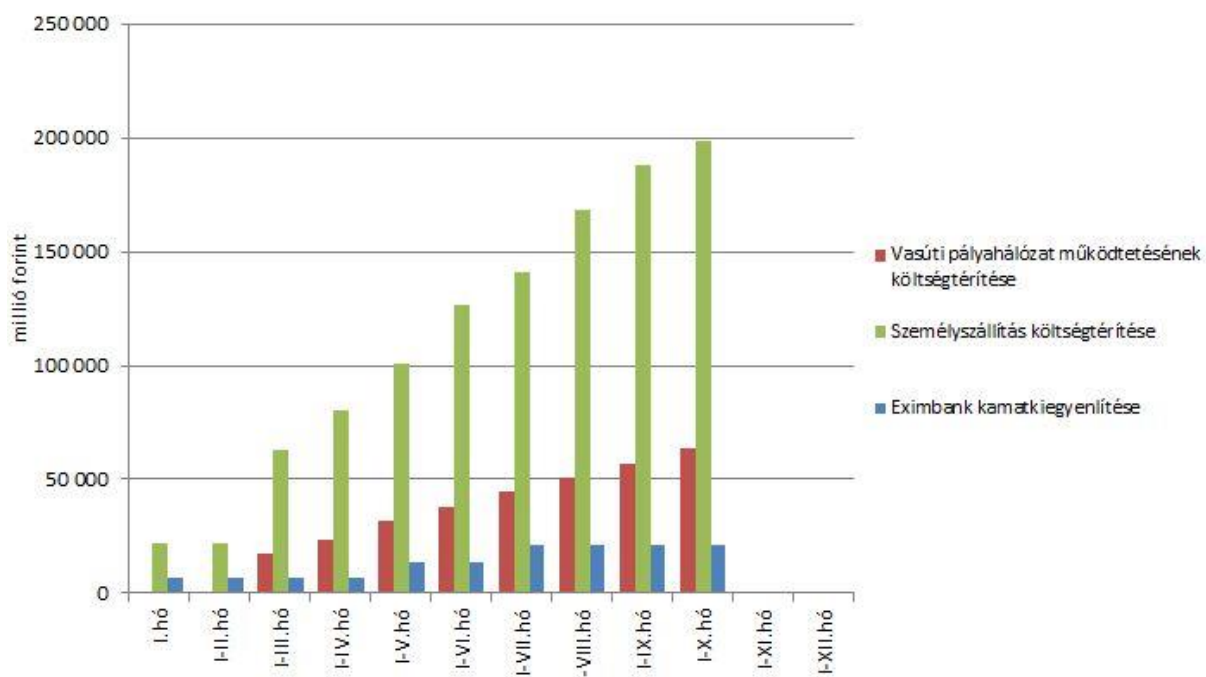
2. A FŐBB KIADÁSOK

A központi alrendszer 2017. október végi 15 956,1 milliárd forint összegű kiadásai 2035,3 milliárd forinttal, 14,6%-kal teljesültek magasabb összegben, mint az elmúlt év azonos időszakában, mely elsősorban a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásainak, valamint a költségvetési szervek és a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok hazai kiadásainak előző évhez viszonyított növekedésével függ össze. Emellett – többek között – jelentős mértékben meghaladták a 2016. első tízhavi kiadásokat a lakásépítési támogatásokra, a gyógyító-megelőző ellátásokra és a nyugellátásra fordított összegek is.

Az **egyedi és normatív támogatásokra** fordított kiadások az év első tíz hónapjában 283,2 milliárd forintot tettek ki, amely összeg nagyságrendileg közel megegyezik az előző év azonos időszakában történt teljesítés értékével. A kiadások meghatározó tételeit a közösségi közlekedés, valamint a vasúti pályahálózatok működtetése finanszírozását illetően közszolgáltatási szerződésekben, az Eximbank Zrt. részére nyújtott kamatkiegyeplítés esetében pedig jogszabályban meghatározott ütemezés alapján fizeti az állam. A főbb tételek alakulását a következő diagram szemlélteti:

Egyedi és normatív támogatások a 2017. évben

A **lakásépítési támogatásokra** fordított kiadások a 2017. év első tíz hónapjában 139,7 milliárd forintot tettek ki, ami 30,7%-kal magasabb a 2016. év azonos időszakához viszonyítva. Az eltérés hátterében a lakástakarék-pénztári megtakarításokat és a Családi Otthonteremtési Kedvezményt igénybe vevők létszámának növekedése áll. Ezen felül az árfolyam és a referenciahozamok, valamint a további konstrukciókat igénybe vevők létszámának alakulása is befolyásolta a kifizetéseket.

A **Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap** a családi támogatásokat, a korhatár alatti ellátásokat, a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokat, valamint a különféle jogcímen adott térítéseket tartalmazza.

A főbb támogatásokat a következő táblázat részletezi:

A Nemzeti Család-és Szociálpolitikai Alap kiadásainak alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-X. hó	2017. I-X. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Családi támogatások	344,4	344,8	0,4	100,1
<i>Ebből:</i>				
<i> családi pótlék</i>	266,1	267,3	1,2	100,5
<i> gyermekgondozást segítő ellátás</i>	52,8	52,3	-0,5	99,1
<i> életkezdesi támogatás</i>	5,0	5,4	0,4	108,0
Korhatár alatti ellátások	97,3	78,3	-19,0	80,5
<i>Ebből:</i>				
<i> korhatár előtti ellátás és táncművészeti életjáradék</i>	31,7	15,5	-16,2	48,9
<i> szolgálati járandóság</i>	65,6	62,8	-2,8	95,7
Jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások	107,9	105,2	-2,7	97,5
<i>Ebből:</i>				
<i> járási szociális feladatok ellátása</i>	56,1	52,7	-3,4	93,9
<i> fogyatékosági támogatás és vakok személyi járadéka</i>	28,6	28,7	0,1	100,3
<i> politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítések</i>	11,3	12,3	1,0	108,8
Különféle jogcímen adott térítések	19,2	19,8	0,6	103,1
<i>Ebből:</i>				
<i> közgyógyellátás</i>	13,2	13,9	0,7	105,3
Összesen	568,8	548,1	-20,7	96,4

A **családi támogatásokra** idén az év első tíz hónapjában összesen 344,8 milliárd forintot fordítottak. Ezen belül jelentősen kiemelkedett a családi pótlékra kifizetett 267,3 milliárd forintos összeg. Életkezdesi támogatásra október végéig 5,4 milliárd forintot fordítottak, meghaladva az előző év azonos időszakában kifizetett összeget. Ennek oka, hogy az éves kamat és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számára az ún. második utalási összeghez kapcsolódó kifizetések meghaladták az előző évi kifizetéseket. A **korhatár alatti ellátások** esetében a csökkenés döntő részben a korhatár előtti ellátásoknál következett be, tekintettel arra, hogy az érintettek időközben betöltötték a rájuk vonatkozó nyugdíjkorhatárt, így teljes jogú öregségi nyugdíjra lettek jogosultak. A **jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatások** közül a legnagyobb összeget a járási szociális feladatok ellátására fordították, amely az ápolási díj, az időskorúak járadéka, a foglalkoztatást helyettesítő támogatás, valamint az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás forrását tartalmazza. A politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítésekre fordított összeg (12,3 milliárd forint) 8,8%-kal haladta meg az előző évi kifizetést, tekintettel a XX. századi diktatúrák áldozatainak járó, politikai rehabilitációs célú nyugdíj-kiegészítésekkel kapcsolatos kormányrendeletek módosításáról szóló 28/2017. (II. 13.) Kormányrendeletben előírt 60%-os emelésre. A fogyatékosági támogatásra és a vakok személyi járadékára október végéig 28,7 milliárd forintot fordítottak, hasonló nagyságrendben, mint az előző év azonos időszakában. A **különféle jogcímen adott térítésekre** az év első tíz hónapjában

kifizetett összeg az előző évi teljesítést 3,1%-kal haladta meg. A térítéseken belül a legtöbbet, 13,9 milliárd forintot a közgyógyellátásra fizették ki.

A **helyi önkormányzatok** 2017. évi feladataihoz a hatályos, módosított költségvetési törvény 654,2 milliárd forint állami támogatást biztosít, amely a 2016. évi 674,3 milliárd forint törvényi módosított előirányzatnál 20,1 milliárd forinttal alacsonyabb. Az eltérés alapvető oka, hogy 2017. január 1-jétől a 3000 lakos feletti településeken működő köznevelési intézmények működtetési feladata átkerült az állami intézményfenntartóhoz, ezáltal 27,3 milliárd forint értékben csökkentve a IX. fejezet egyes támogatási előirányzatait. Ezenkívül több – jellemzően fejlesztési célú – támogatás kifutott, illetve szűnt meg, további 5,9 milliárd forinttal csökkentve a IX. fejezet támogatásait. A 2017. évi költségvetés módosításával ugyanakkor összesen 13,1 milliárd forint többlettámogatáshoz jutott az alrendszer, működési és fejlesztési célra egyaránt.

A jelentősebb tételek alakulását a következő táblázat mutatja:

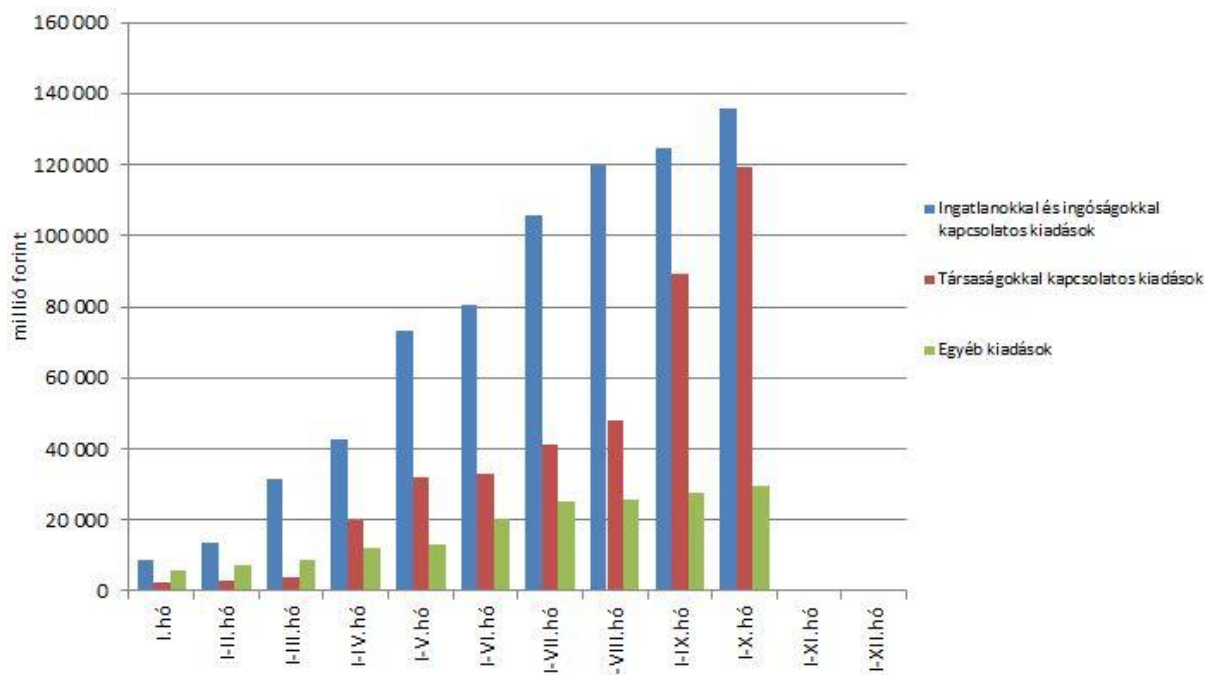
A helyi önkormányzatok támogatásának alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-X. hó	2017. I-X. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
A helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása	463,8	467,5	3,7	100,8
<i>A helyi önkormányzatok működésének általános támogatása</i>	128,2	127,3	-0,9	99,3
<i>A települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása</i>	144,2	146	1,8	101,2
<i>A települési önkormányzatok egyes szociális, gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatása</i>	164,8	167,5	2,7	101,6
<i>A települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása</i>	26,6	26,7	0,1	100,4
Helyi önkormányzatok kiegészítő támogatása	45,1	48,0	2,9	106,4
Költségvetési szerveknél foglalkoztatottak kompenzációja	6,4	4,0	-2,4	62,5
Év közben létrejött új jogcímek kiadásai	21,3	58,2	36,9	273,2
Összesen	536,6	577,7	41,1	107,7

A „Hozzájárulás az EU költségvetéséhez” mérleg soron a 2017. év első tíz hónapjában teljesített összeg 214,9 milliárd forintot tett ki, ami a törvényi módosított előirányzat 75,1%-os teljesítését jelenti. A hozzájárulás 27,8 milliárd forinttal maradt el a 2016. év első tíz hónapjában teljesített összegtől.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** október végi összege 284,9 milliárd forint volt, amelyek meghatározó tételeit az ingatlanprojektek kiadásai (beleértve az iparipark-fejlesztésre szánt forrásbiztosítást is) és az ahhoz kapcsolódó áfafizetések, illetve az állami tulajdonú társaságoknak biztosított forrásjuttatások jelentették. A vagyonszármazékok főbb tételeit a következő grafikon mutatja:

Állami vagyonnal kapcsolatos kiadások a 2017. évben

Az elkülönített állami pénzalapok kiadásai közül jelentősebb összeget tett ki a **Nemzeti Foglalkoztatási Alapból finanszírozott Start-munkaprogram** kiadása, mely a tárgyidőszakban 200,5 milliárd forintban alakult, ami az előző év azonos időszakában teljesített összegtől 24,5 milliárd forinttal maradt el. A kormányhivatalok részére kevesebb keretösszeg áll rendelkezésére mind a decentralizált keret (önkormányzati közfoglalkoztatás), mind a központi keret (országos közfoglalkoztatási programok, járási startmunka mintaprogramok) tekintetében. Az előirányzatból ugyanis tavasszal 30,0 milliárd forintos, júniusban további 10,0 milliárd forintos átcsoportosítás történt az egyes munkaerőpiaci intézkedésekről szóló kormányhatározat alapján a közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő belépés segítése érdekében.

A társadalombiztosítás pénzügyi alapjain belül nagyságrendileg kiemelkedő tétel volt a **Nyugdíjbiztosítási Alapnál a nyugellátásokra** fordított 2600,2 milliárd forint, ami az éves törvényi módosított előirányzat 82,5%-a. Az alacsonyabb időarányos kiadás oka a 2017. év első félévétől ismét érvényesülő korhatáremelés, amelynek következtében a korbetöltött öregségi nyugellátásban részesülők létszáma 30 000 főt meghaladó mértékben csökkent az első félév végére. Az ellátásmegállapítások a II. félévben ismét megindultak, azonban az állományi létszám növekedése a vártnál lassabb. Az I-X. havi kifizetések tartalmazzák a 2016. december 31-ig megállapított

ellátásokra vonatkozó január havi 1,6%-os nyugdíjemelés összegét. Az előző év azonos időszakához képest nyugellátásokra 61,3 milliárd forinttal (2,4%-kal) költött többet a költségvetés. A nyugellátási kiadásokon belül a korbetöltött öregségi nyugdíjakra 47,6 milliárd forinttal, a nők 40 éves szolgálati jogviszonyával igényelhető ellátásra 15,2 milliárd forinttal több, míg a hozzátartozói ellátásokra az előző év azonos időszakában teljesítetténél 0,3%-kal kevesebb pénz került kifizetésre.

Az **Egészségbiztosítási Alap** összes kiadásának 28,4%-át a **pénzbeli ellátásokra** fordított összeg adta. Az ellátások részletes bemutatását a következő táblázat tartalmazza:

Az Egészségbiztosítási Alap pénzbeli ellátásokra fordított kiadásainak alakulása (milliárd forint)

Megnevezés	2016. I-X. hó	2017. I-X. hó	Eltérés	
			Mrd Ft	%
Pénzbeli ellátások	487,5	506,7	19,2	103,9
<i>Ebből:</i>				
<i>Rokkantsági, rehabilitációs ellátások</i>	258,2	245,9	-12,3	95,2
<i>Gyermekgondozási díj</i>	107,7	126,0	18,3	117,0
<i>Táppénz</i>	72,7	81,4	8,7	112,0

Az ebbe a körbe tartozó rokkantsági és rehabilitációs ellátásokra fordított kiadás már tartalmazza a januárban végrehajtott 1,6%-os ellátásemelés hatását is.

Az Egészségbiztosítási Alapon belül a legnagyobb kiadási előirányzatot képező **gyógyító-megelőző ellátásokra** kifizetett összeg 910,3 milliárd forint volt az év első tíz hónapjában, ez 89,2 milliárd forinttal több, mint a bázisidőszak összege. Az eltérés oka meghatározó részben az, hogy a 2016. évi adat csak egyhavi béremelés összegét tartalmazza a tavaly ősszel megkezdett emelés hatásaként.

Gyógyszertámogatásra 277,8 milliárd forintot költött az egészségbiztosítás, ez 3,9 milliárd forinttal alacsonyabb a 2016. október végi összegnél. (A 2017. évi előirányzat nem tartalmazza a „Speciális beszerzésű gyógyszerkiadás” összegét, ez a „Gyógyító-megelőző ellátás” kiadásai között jelenik meg.)

3. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK ALAKULÁSA

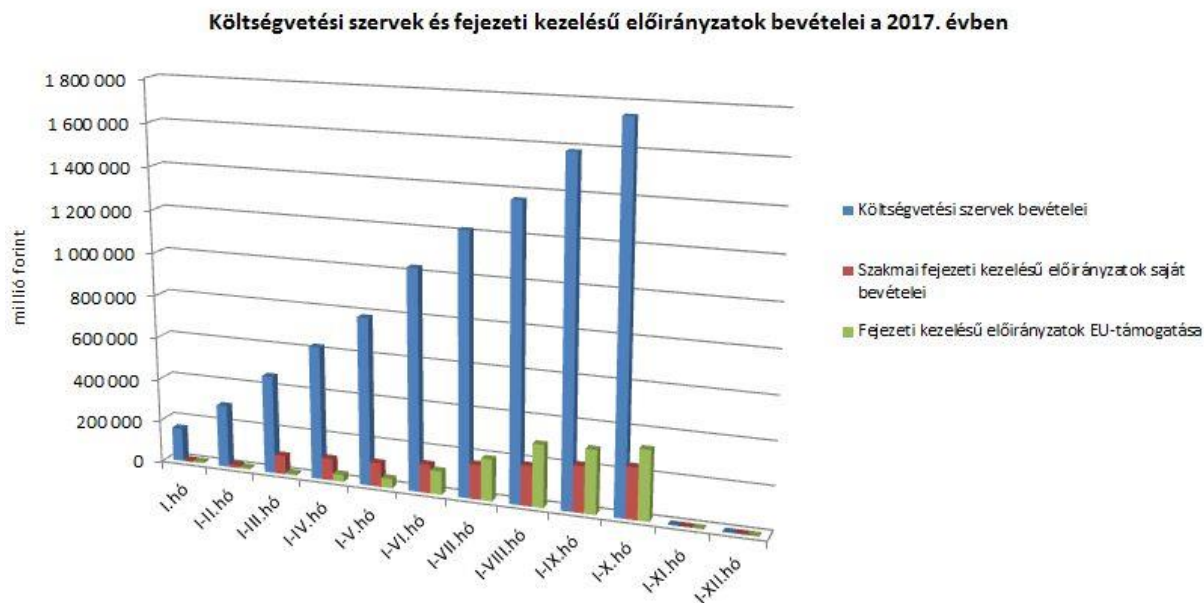
2017 első tíz hónapjában a **központi költségvetési szervek bevételei** összesen 1745,2 milliárd forintot tettek ki, mely 11,7%-kal magasabb a 2016. első tízhavi bevételeknél. Az intézmények bevételei közül a következő jelentősebb tételek emelhetők ki: 631,2 milliárd forint az Országos Egészségbiztosítási Pénztár által az intézményeknek utalt támogatás, 237,7 milliárd forint a 2014-2020 közötti kohéziós politikai operatív programok előirányzat-felhasználási számlájáról közvetlenül érkezett bevétel, több intézmény részére, különböző projektek támogatási előlegeként, 119,4 milliárd forint jóváírás a Belügyminisztérium és a Honvédelmi Minisztérium intézményeinél a „Terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások” törvénysorról, 97,1 milliárd forint jóváírás a Belügyminisztérium és a Honvédelmi Minisztérium intézményeinél a „Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások” törvénysorról, valamint 25,1 milliárd forint jóváírás a megyei rendőrfőkapitányságoknál likvid pénzeszközök biztosítása céljából. A két év azonos időszakának bevételei közötti eltérést többek között a Belügyminisztérium fejezet „Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások”, valamint a „Terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások” törvénysorokról érkezett bevételek magyarázzák.

A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok** esetében a **hazai forrásból származó bevételek összege** 2017 első tíz hónapjában 240,7 milliárd forint volt, ez 21,4%-kal haladta meg az előző évi január-október havi bevételeket. E bevételek közül a következő jelentősebb tételek emelhetők ki: 70,2 milliárd forint jóváírás „A 2007-2013. évek közötti operatív programok visszaforgó pénzeszközeinek felhasználása és kezelése” törvénysoron a visszaforgó pénzeszközök kötelezettségvállalással nem terhelt részének visszautalásából adódóan, valamint 67,3 milliárd forint az uniós fejlesztések operatív programjai előirányzat-felhasználási keretszámlájára a lebonyolítási számlákról visszautalt összeg.

Az **uniós előirányzatokon** október végéig 326,0 milliárd forint bevétel keletkezett, ami az éves előirányzat 21,1%-a. Az időarányostól eltérő teljesülés oka, hogy az idei év első félévében teljesített kiadásokhoz tartozó bevételek beérkezése nagyrészt az év utolsó két hónapjában várható.

A 2017. évi október végi, együttesen közel 2312 milliárd forint összegű bevételek megoszlását a következő grafikon szemlélteti:

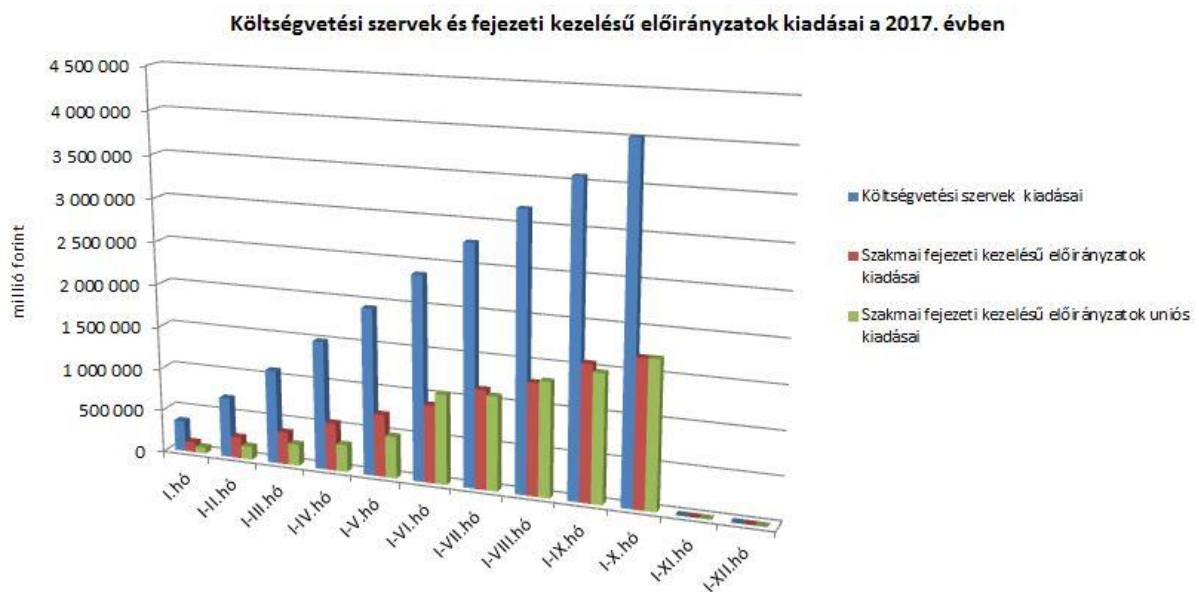
A **költségvetési szervek kiadásai** 2017 első tíz hónapjában 4018,2 milliárd forintot tettek ki, amely 17,0%-kal haladta meg az előző év azonos időszakában teljesült kiadásokat. Az intézmények teljesítéséből 2394,4 milliárd forintot tett ki a személyi juttatásokra és szociális hozzájárulási adóra, a munkaadókat terhelő járulékokra kifizetett összeg, amely 227,9 milliárd forinttal magasabb az előző évi e célú kiadásnál. Ezenkívül az alábbi nagyobb összegű kifizetések történtek: 39,1 milliárd forint folyósítása a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatalának költségvetéséből a Honvédelmi Minisztérium Elektronikai, Logisztikai és Vagyongazdálkodási Zrt. részére különféle szolgáltatások kifizetésére, 36,2 milliárd forint a Honvédelmi Minisztérium Védelemgazdasági Hivatal Anyagellátó Raktárbázisnál elsősorban üzemanyag- és tárgyeszköz-beszerzésre, helikopterjavítási költségekre és informatikai fejlesztések kifizetésére, 28,7 milliárd forint folyósítása a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokságánál a rendkívüli migrációs nyomás kezelésével kapcsolatban felmerült költségek fedezetére, 25,1 milliárd forint átutalása az Országos Rendőr-főkapitányságtól a megyei rendőr-főkapitányságok részére likvid pénzeszköz biztosítása céljából, valamint 20,9 milliárd forint a külképviseletek január-november havi devizaellátmányára a külképviseletek igazgatásánál.

A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatokon belül a hazai forrásból finanszírozott kifizetések** 2017. első tízhavi teljesítése 1698,3 milliárd forintot tett ki, amely 38,6%-kal haladta meg az előző év azonos időszakának kiadásait. Ezen időszak teljesítéséből az alábbi tételek emelhetők ki: 287,4 milliárd forint kifizetése a normatív finanszírozásra (köznevelési célú humánszolgáltatás és működési támogatás, nem állami felsőoktatási intézmények támogatása, hit- és erkölcsoktatás, tankönyvtámogatás, köznevelési szerződések, szociális célú humánszolgáltatások támogatása), 119,4 milliárd forint folyósítása a „Terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások” törvénysorról, 103,7 milliárd forint kifizetés a

„Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások” törvényi sorról, 93,0 milliárd forint az autópálya rendelkezésre állási díj, 80,8 milliárd forint kifizetése a „Közúthálózat fenntartás és működtetés” és „Útdíj rendszerek működtetése” törvényi sorokról, 66,6 milliárd forint kifizetése a „Nemzeti agrártámogatások” törvényi sorról, 64,3 milliárd forint kifizetés a „Modern Városok Program” törvényi sor terhére, 46,5 milliárd forint folyósítása a „2017. évi FINA Világbajnokság lebonyolításának támogatása” törvényi sorról, valamint 39,8 milliárd forint kifizetése a Beruházás ösztönzési célú előirányzat terhére. A két év azonos időszakának kiadásai közötti eltérést többek között a „Tömeges bevándorlás kezeléséhez kapcsolódó kiadások”, a „Terrorellenes intézkedések megvalósításához kapcsolódó kiadások”, a „Modern Városok Program”, valamint a „2017. évi FINA Világbajnokság lebonyolításának támogatása” törvénytörvényi sorokról kifizetett összegek magyarázzák.

Az **uniós programok** előirányzatain 2017. október végéig összesen 1702,3 milliárd forint kifizetés történt, amely az éves előirányzat 76,0%-os teljesítését jelenti. Az év során a kiadások közel egészét már az új, 2014-2020-as programozási időszak programjai adják. A legtöbb kiadást az év során eddig az Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program (466,5 milliárd forint), a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (366,3 milliárd forint), valamint a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (232,6 milliárd forint) teljesítette.

A **2017. évi október végi, együttesen közel 7419 milliárd forint összegű kiadások** megoszlását a következő grafikon szemlélteti:

4. KAMATEGYENLEG

A bevételek és kiadások egyenlegeként adódó, 799,8 milliárd forint összegű **nettó kamatkiadás** 86,2 milliárd forinttal lett magasabb az előző év azonos időszakához képest, mely a kamatfizetések éven belüli eltérő lefutásával, valamint az októberben megvalósult nemzetközi devizakötvény-csere eseti jellegű kiadásával magyarázható. Ilyen tranzakcióra az előző évben nem került sor.

A kamategyenleg összetétele (milliárd forintban)

	I-X. hó	
	2016	2017
1. Bevétel	124,3	90,9
1.1. Forint	125,3	92,1
<i>1.1.1. Államkötvények kamata</i>	<i>117,6</i>	<i>91,9</i>
<i>1.1.2. Kincstárjegyek kamata</i>	<i>0,1</i>	<i>0,1</i>
<i>1.1.3. Repóügyletek kamata</i>	<i>2,1</i>	<i>0,1</i>
<i>1.1.4. KESZ forintbetét kamata</i>	<i>5,5</i>	<i>0,0</i>
1.2. Deviza	-1,0	-1,2
<i>1.2.1. Devizaműveletek kamatelszámolásai</i>	<i>-1,0</i>	<i>-1,2</i>
2. Kiadás	837,9	890,7
2.1 Forint	594,6	652,6
<i>2.1.1. Forinthitelek kamata</i>	<i>19,3</i>	<i>23,5</i>
<i>2.1.2. Államkötvények kamata</i>	<i>509,4</i>	<i>559,7</i>
<i>2.1.3. Kincstárjegyek kamata</i>	<i>65,5</i>	<i>69,4</i>
<i>2.1.4. Repóügyletek kamata</i>	<i>0,4</i>	<i>0,0</i>
<i>2.1.5. Egyéb függő tételek</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
2.2. Deviza	243,3	238,1
<i>2.2.1. Devizahitelek kamata</i>	<i>29,6</i>	<i>16,9</i>
<i>2.2.2. Devizakötvények kamata</i>	<i>213,7</i>	<i>221,2</i>
3. Kamategyenleg	713,6	799,8

II. AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERÉNEK FINANSZÍROZÁSA

1. Állományi adatok

A központi költségvetés adóssága október végéig 1171,0 milliárd forinttal növekedett négy, egymást részben ellensúlyozó tényező következtében:

- **Az első tényező** a kedvező piaci helyzetben megvalósított nettó forintkibocsátás – nagyrészt a lakosságnak közvetlenül értékesített állampapírokból – 1955,6 milliárd forint összegben, ami a költségvetés éves hiányát és részben a lejáró devizaadósságot finanszírozza.
- **A második növelő hatású tényező** a forint árfolyamának az elmúlt év végéhez képest bekövetkezett kismértékű gyengülése, amely az adósság devizában fennálló részének forintban számított nyilvántartási értékét 7,5 milliárd forinttal növelte.
- **A harmadik – előbbiekkal ellentétes, csökkentő hatású – tényező** a nettó devizatorlesztés 364,3 milliárd forint értékben.
- **A negyedik, szintén csökkentő hatású tényező** a deviza-keresztárfolyamok változása, ami az állam partnerkockázatát csökkentő mark-to-market betétállományokat csökkentette 427,8 milliárd forint összegben.

Az előzetes adatok szerint október végén a **központi költségvetés forint- és devizaadóssága** az alábbiak szerint alakult:

A központi költségvetés adósságának alakulása 2017-ben, milliárd forint

	2016 december 31.		kibocsátás (növekedés)	törlesztés (csökkenés)	egyéb változás	nettó változás	2017 október		változás százalékpont
	előzetes állomány	Megoszlás (%)					előzetes állomány	Megoszlás (%)	
			I-X. hónap						
1. Forint	18 430,869	72,48	8 773,095	6 817,463	0,000	1 955,632	20 386,501	76,64	4,16
1.1. Hitel	865,025	3,40	36,039	0,000	0,000	36,039	901,064	3,39	-0,01
1.1.1. Külföldi	865,025	3,40	36,039	0,000	0,000	36,039	901,064	3,39	-0,01
1.1.2. Belföldi	0,000	0,00	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,00	0,00
1.2. Állampapír	17 565,844	69,08	8 737,056	6 817,463	0,000	1 919,593	19 485,437	73,25	4,18
1.2.1. Piaci értékesítésű	17 526,667	68,92	8 737,056	6 817,463	0,000	1 919,593	19 446,259	73,10	4,18
1.2.1.1. Kötvény	11 562,378	45,47	2 156,268	1 648,875	0,000	507,393	12 069,771	45,37	-0,09
1.2.1.2. Diszkontkincstárjegy	896,376	3,52	1 482,339	1 667,235	0,000	-184,896	711,480	2,67	-0,85
1.2.1.3. Lakossági állampapír	5 067,913	19,93	5 098,449	3 501,353	0,000	1 597,096	6 665,009	25,06	5,13
1.2.2. Nem piaci értékesítésű	39,178	0,15	0,000	0,000	0,000	0,000	39,178	0,15	-0,01
2. Deviza	6 256,507	24,60	668,358	1 032,712	7,522	-356,832	5 899,675	22,18	-2,42
2.1. Hitel	1 101,596	4,33	107,818	217,215	-0,048	-109,446	992,151	3,73	-0,60
2.1.1. Külföldi	1 097,589	4,32	107,818	213,213	-0,043	-105,439	992,151	3,73	-0,59
2.1.2. Belföldi	4,007	0,02	0,000	4,002	-0,005	-4,007	0,000	0,00	-0,02
2.2. Állampapír	5 154,911	20,27	560,540	815,497	7,570	-247,386	4 907,524	18,45	-1,82
2.2.1. Külföldi	4 618,946	18,16	351,210	774,832	5,214	-418,408	4 200,538	15,79	-2,37
2.2.2. Belföldi	535,965	2,11	209,330	40,665	2,356	171,021	706,986	2,66	0,55
Összesen	24 687,376	97,08	9 441,453	7 850,175	7,522	1 598,800	26 286,176	98,82	1,74
Egyéb kötelezettség	742,670	2,92	857,588	1 281,704	-3,677	-427,792	314,878	1,18	-1,74
MINDÖSSZESEN	25 430,047	100,00	10 299,041	9 131,878	3,845	1 171,008	26 601,054	100,00	0,00

Megjegyzés: a táblában szereplő tizedes eltérések kerekítésből adódnak.

A központi költségvetés devizaadóssága október végéig 356,8 milliárd forinttal 5899,7 milliárd forintra csökkent az elmúlt év végéhez képest. A devizaadósság részaránya a 2016. év végi 24,6%-os szintről 22,2%-os szintre csökkent a teljes adósságon belül.

A költségvetés forintadóssága október végéig 1955,6 milliárd forinttal nőtt, és 20 386,5 milliárd forintot ért el, a forintrészarány elérte a teljes államadósság 76,6%-át. 2016 decemberében ez az arány 72,5% volt.

Október végén a lakossági állampapírok állománya 6665,0 milliárd forintot tett ki, ami 1597,1 milliárd forint növekedést jelent 2016. december vége óta. Ez döntően három tényezőre vezethető vissza. A lakossági ügyfelek által vásárolható, egy évnél hosszabb futamidejű Prémium Magyar Állampapír és a Bónusz Magyar Állampapír együttes állománya 2017. október végén 817,0 milliárd forintos ez évi növekedés hatására 2338,1 milliárd forintot tett ki. 2017. április elejétől jegyezhető a kétéves futamidejű, fix kamatozású állampapír, amelynek állománya 333,9 milliárd forint volt október hó végén. Ezzel tovább bővült a lakossági ügyfelek körében egyre népszerűbb, hosszabb futamidejű állampapírok palettája. Az Egyéves és a Féléves Magyar Állampapírok állománya 3495,7 milliárd forint volt október végén, ami 430,1 milliárd forinttal haladta meg az év végi állományt.

A külföldi befektetők állampapír állománya októberben 15,3 milliárd forinttal csökkent az előző hónaphoz képest. A külföldi állomány 99,6%-a, 3498,0 milliárd forint államkötvény és 0,4%-a, 15,8 milliárd forint diszkontkincstárjegy. A külföldi állomány átlagos hátralévő futamideje október végén 5,5 év volt, amely kismértékű csökkenést jelent az előző hónap végéhez képest.

A deviza-államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swapműveleteket köt, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezésre kerülő fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. Az elmúlt években az egyéb devizák (főként az USD) jelentősen felértékelődtek az euróhoz képest, az emiatt keletkező többletadósságot viszont a swapkötéssel sikerült kizárni. A vizsgált időszakban az egyéb kötelezettségek állománya 427,8 milliárd forinttal csökkent, és október végén 314,9 milliárd forintot tett ki, ami a teljes államadósság 1,2%-a.

2. Kamatok, hozamok alakulása

A *diszkontkincstárjegyek* októberi aukcióin a havi átlagos fedezettség az előző havi 3,3-ről 2,2-re csökkent. A *kötvényaukciókon* a fedezettség az előző havi 4,5-ről 2,8-ra mérséklődött.

A *3 hónapos diszkontkincstárjegy* utolsó októberi aukcióján az átlaghozam az egy hónappal korábbi aukcióhoz képest 7 bázisponttal emelkedett, és 0,00%-ot tett ki. A *12 hónapos kincstárjegy* utolsó októberi aukcióján a kialakult átlaghozam -0,02% lett, amely megegyezik a szeptemberi értékkel.

A *3 éves kötvényaukción* a hozam 0,49%-ot tett ki, amely azonos az utolsó szeptemberi aukción kialakult átlaghozammal. Az *5 éves kötvény* utolsó októberi aukcióján az átlaghozam 1,19%-ot ért el, ami 1 bázisponttal alacsonyabb az utolsó szeptemberi aukcióhoz képest. A *10 éves kötvény* 2,46%-os átlaghozama 10 bázisponttal maradt el az utolsó szeptemberi aukción kialakult átlaghozamtól.